28/01/2025

28 Ιανουαρίου: Εορτάζει ο Όσιος Εφραίμ ο Σύρος

/ Βίοι Αγίων

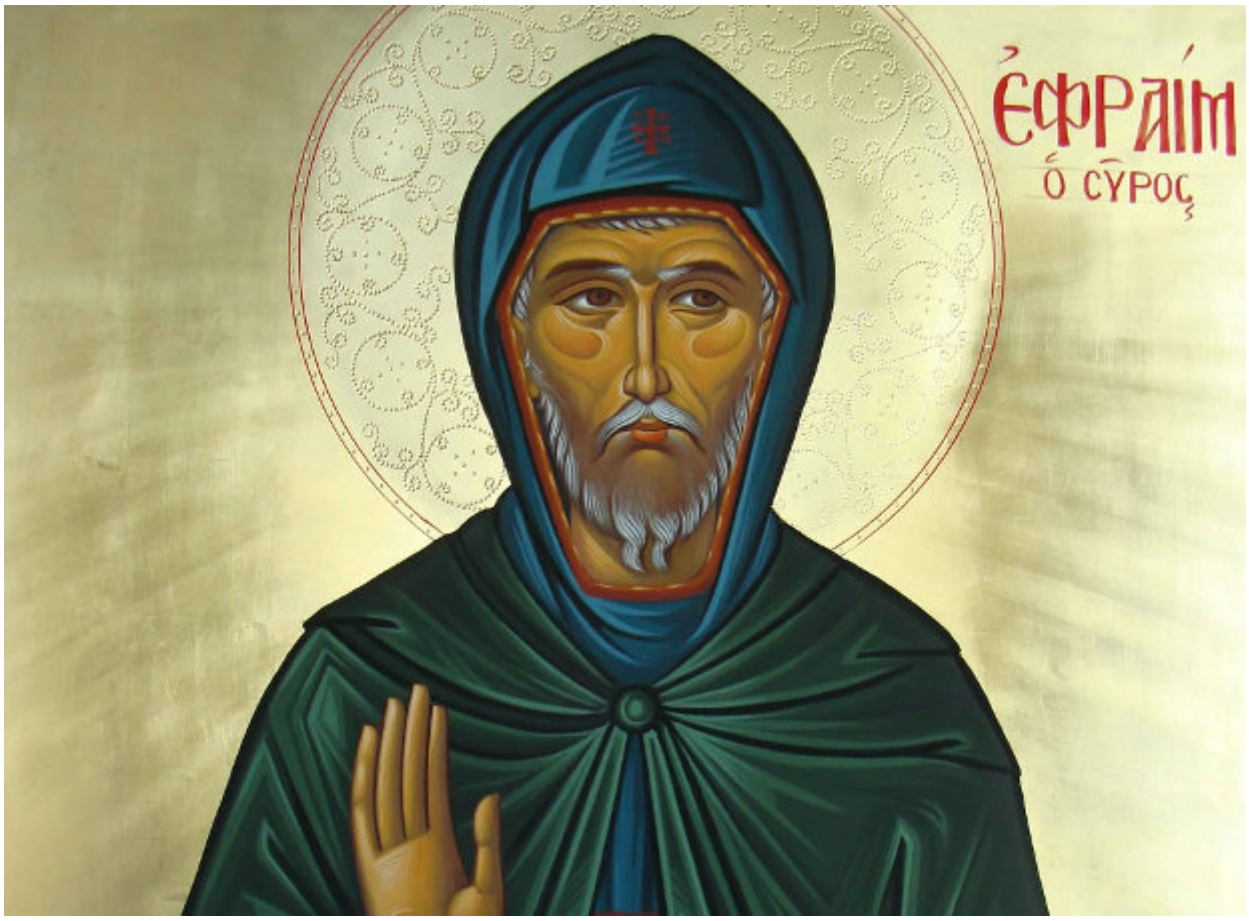

Σήμερα, 28 Ιανουαρίου, η Εκκλησία μας εορτάζει τη μνήμη των Οσίων Παλλαδίου, Ιακώβου και Εφραίμ του Σύρου.

- **Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος**

Η Συρία υπήρξε η αρχέγονη κοιτίδα του Χριστιανισμού. Άλλωστε εκεί καθιερώθηκε και η ονομασία των Χριστιανών, από το όνομα του Χριστού (Παρξ.11,25). Μυριάδες άνδρες και γυναίκες άγιοι Σύριοι λαμπρύνουν την αγία μας Εκκλησία. Ένας από αυτούς είναι και ο Όσιος Εφραίμ ο Σύρος, ο οποίος διακρίθηκε για την ασκητική του βιωτή και τους αγώνες του για την Ορθοδοξία. Συγκαταλέγεται δε στους μεγάλους Πατέρες της Εκκλησίας.

Καταγόταν από τα μέρη της Συρίας, γεννήθηκε όμως πιθανότατα στην πόλη

Νίσιβη της Μεσοποταμίας, περί το 306. Οι γονείς του ήταν πιστοί χριστιανοί και μάλλον έχασαν τη ζωή τους κατά τον μεγάλο διωγμό, που είχε εξαγγείλει ο παράφρων και θρησκομανής αυτοκράτορας Διοκλητιανός (285-305), ομολογώντας την πίστη τους στο Χριστό. Ο Εφραίμ μένοντας ορφανός, τον περιμάζεψε ο επίσκοπος της Νισίβεως Ιάκωβος, ο οποίος τον ανέθρεψε με μεγάλη στοργή και φροντίδα, διαβλέποντας τον αδαμάντινο χαρακτήρα του παιδιού. Φρόντισε μάλιστα να τον σπουδάσει, ώστε κατέστη σοφός δάσκαλος. Αυτό φαίνεται από τα σπουδαία συγγράμματά του, τα οποία κληροδότησε στην Εκκλησία. Γνώριζε άπταιστα την ελληνική, την λατινική και την συριακή γλώσσα, γράφοντας και μεταφράζοντας τα έργα του σε όλες αυτές τις γλώσσες.

Από νωρίς είχε αποφασίσει να γίνει μοναχός. Να αφιερωθεί στην υπηρεσία της Εκκλησίας. Πράγματι, αφού ολοκλήρωσε τις σπουδές του και ένοιωσε τον εαυτό του ώριμο, αποσύρθηκε στην έρημο. Εκεί με αδιάλειπτη προσευχή νηστεία, αγρυπνία και πόλεμο κατά των παθών του αποκάθηρε τον εαυτό του και έφτασε σε υψηλές πνευματικές σφαίρες. Θεωρείται δε ως ο άγιος των δακρύων. Αστείρευτα δάκρυα έτρεχαν από τα μάτια του. Έκλαιε γοερά σε όλη του τη ζωή, χύνοντας ποτάμια δακρύων. Έκλαιε για τον εαυτό του, αλλά και για τους άλλους ανθρώπους, διότι αγωνιούσε για την σωτηρία της ψυχής, την οποία θεωρούσε ως το πολυτιμότερο πράγμα στον κόσμο. Αυτό φαίνεται καθαρά μέσα στα περισπούδαστα συγγράμματά του. Ιδιαίτερη συγκίνηση προκαλούν οι αναφορές του στην Μέλλουσα Κρίση, μέσω των οποίων προσπαθούσε να προκαλέσει συναγερμό στον άνθρωπο για το τραγικό γεγονός της αδέκαστης κρίσης. Να διεγείρει πνεύμα αληθινής και ειλικρινούς μετάνοιας στην κάθε ψυχή. Να προκαλέσει δάκρυα μεταμέλειας στον κάθε αμαρτωλό, διότι δεν υπάρχει άλλος τρόπος επανένωσης με το Θεό παρά η πραγματική και έμπρακτη μετάνοια, η οποία θα συνοδεύεται από στεναγμούς και δάκρυα.

Είχε επιλέξει έναν ερημικό τόπο για την άσκησή του, μακριά από τους πειρασμούς και τους θορύβους του κόσμου, απαλλαγμένος από τις εγκόσμιες μέριμνες. Επειδή όμως θεωρούσε υποχρέωσή του να βοηθάει και άλλους ανθρώπους να οδηγηθούν στη σωτηρία, άφηνε συχνά το αγαπημένο ησυχαστήριό του, και περιφέρονταν σε διάφορες περιοχές για να ωφελήσει και να ωφεληθεί.

Την εποχή εκείνη οι Πέρσες είχαν καταλάβει την Νίσιβη και προξένησαν σφαγές και καταστροφές. Ο Εφραίμ αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την πατρίδα του και να μεταβεί για ασφάλεια στην πόλη Έδεσα της Μεσοποταμίας. Με την ευκαιρία αυτή ήθελε να προσκυνήσει και τα άγια Λείψανα των Μαρτύρων και των Αγίων, που κατείχε η Εκκλησία εκεί. Έλπιζε επίσης ότι θα έβρισκε εκεί και ενάρετους αγίους ανθρώπους να ωφεληθεί από αυτούς. Αλλά στο δρόμο του συνάντησε μια διαβόητη

πόρνη της πόλεως. Έπιασε συζήτηση μαζί της, με αποτέλεσμα τη μετάνοια εκείνης και την ωφέλεια τη δική του.

Ύστερα από λίγο καιρό έφυγε από την Έδεσα και πήγε στην Καισάρεια της Καππαδοκίας για να συναντήσει τον Αρχιεπίσκοπο Μ. Βασίλειο, για να συζητήσει μαζί του τα μεγάλα προβλήματα που είχαν δημιουργήσει οι αιρέσεις στην Ανατολή και κύρια η αρειανική λαίλαπα. Είχε την βεβαιότητα πως ο ουρανοφάντωρ επίσκοπος Βασίλειος είχε να τον διδάξει πολλά. Όπως διηγείται ο ίδιος, όταν έφτασε στην Καισάρεια, συνάντησε τον Βασίλειο όταν εκείνος δίδασκε. Είδε ένα περιστέρι στον δεξιό ώμο του, το οποίο του ψιθύριζε στο αυτί, αυτά που έλεγε ο μεγάλος Πατέρας. Αυτό σήμαινε για τον Εφραίμ, ότι ήταν το στόμα του Αγίου Πνεύματος. Μίλησε μαζί του και για μέρες εξέταζαν την κατάσταση. Ο Εφραίμ έφυγε ενθουσιασμένος και ωφελημένος για την πατρίδα του, όπου άρχισε να κηρύττει την ορθόδοξη πίστη, με την ευγλωττία που τον διέκρινε. Μάλιστα αναφέρει το συναξάρι του, δίδασκε με τόση ευκολία και γρηγοράδα, ώστε φαινόταν ότι τα έβλεπε στο χαρτί και να τα διάβαζε! Δεν πρόφθανε να λέει η γλώσσα του, όσα ο νους του υπαγόρευε!

Αποσύρθηκε ξανά στην έρημο και ζούσε με αδιάκοπη άσκηση και προσευχή, η οποία συνοδεύονταν από άφθονα δάκρυα. Απέβαλλε κάθε υλικό αντικείμενο, ζώντας σε απόλυτη ακτημοσύνη. Έζησε σε τέτοια θεληματική φτώχεια ώστε κανένας άλλος δεν την ένοιωσε ποτέ άλλοτε παρόμοια!

Την εποχή εκείνη είχε αφιχθεί στην Ανατολή ο αιρεσιάρχης Απολλινάριος, ο οποίος αρνούνταν την ενσάρκωση του Θεού Λόγου. Είχε συγγράψει τις κακοδοξίες του σε ογκώδες βιβλίο. Ο Εφραίμ, με μια έξυπνη ενέργεια, προμηθεύτηκε το κακόδοξο σύγγραμμα, το οποίο εμπότισε με κόλλα και το αχρήστευσε, ώστε ο Απολλινάριος να μην μπορεί να το χρησιμοποιήσει κατά την Β΄ Οικουμενική Σύνοδο!

Κοιμήθηκε ειρηνικά το 379, ζητώντας να του βγάλουν όλα τα καινούρια ενδύματα και να τον θάψουν με ράκη, σε ένδειξη τέλειας ταπείνωσης. Η μνήμη του εορτάζεται στις 28 Ιανουαρίου.

Ο Όσιος Εφραίμ ανήκει στους μεγάλους ασκητές, Πατέρες και ομολογητές της Εκκλησίας μας. Φωτεινό παράδειγμα αληθινού μοναχού, ο οποίος έζησε ολόκληρη τη ζωή του, χύνοντας ποταμούς δακρύων μετανοίας. Δίκαια χαρακτηρίζεται ως ο κατ’ εξοχήν άγιος των δακρύων. Δείχνει με το παράδειγμά του και σε μας τους σύγχρονους Χριστιανούς το δρόμο της ειλικρινούς μετάνοιας. Τα ψυχωφελή συγγράμματά του αποτελούν πολύτιμη παρακαταθήκη για την Εκκλησία μας και πηγή πλούσιου πνευματικού ανεφοδιασμού για όσους θέλουμε να εντρυφήσουμε στην ορθόδοξη πνευματικότητα.